

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dariusz Płaczek (spr.)
Sędziowie:	SSA Barbara Kosub SSA Agata Pyjas-Luty
Protokolant:	st.sekr.sądowy Elżbieta Bałaban

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2016 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **S. S.**

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

na skutek zażalenia powoda S. S.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie Wydziału VII Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 8 sierpnia 2016 r. sygn. akt VII P 23/16

postanawia:

u c h y l i ć zaskarżone postanowienie i wniosek o uzupełnienie postanowienia przekazać Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania zażaleniowego.

Sygn. akt III APz 16/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2016 r. (sygn. akt VII P 23/16) Sąd Okręgowy w Krakowie, VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w sprawie z powództwa S. S. przeciwko (...) S.A. w K. o zadośćuczynienie i odszkodowanie, oddalił wniosek pełnomocnika powoda o uzupełnienie postanowienia o umorzeniu postępowania w zakresie orzeczenia o kosztach procesu. W uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd pierwszej instancji wskazał, że w niniejszej sprawie wartość przedmiotu sporu wynosiła 81.132,47 zł, a zatem wnioskowana przez pełnomocnika powoda kwota tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej wynosi 5.400 zł, podwyższona o stawkę podatku od towarów i usług. Ustanowiony dla powoda pełnomocnik z urzędu nie brał udziału w postępowaniu przed tutejszym Sądem, nie składał żadnych pism procesowych przed wydaniem przez

Sąd postanowienia o umorzeniu postępowania, zaś informację, że w dniu 31 maja 2016 r. między stronami została zawarta ugoda sądowa w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa – Nowej Huty w Krakowie do sygn. akt IV P 1915/14/N Sąd Okręgowy uzyskał od Sądu Rejonowego. Pozew został sporządzony przez powoda samodzielnie, w sprawie nie odbyło się żadne posiedzenie Sądu Okręgowego, jak również pełnomocnik nie wykazał, że podjął jakiejkolwiek czynności w przedmiotowej sprawie, choćby wobec powoda. W związku z tym przywołując treść § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.) Sąd Okręgowy uznał, że pełnomocnik z urzędu otrzymuje wynagrodzenie jedynie za realnie udzieloną pomoc prawną, dlatego też złożony przez niego wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej nie mógł zostać uwzględniony i uległ oddaleniu, na podstawie art. 351 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył powód. Zarzucił:

I. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art. 351 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie do niniejszego stanu faktycznego i nieuwzględnienie wniosku powoda o uzupełnienie postanowienia z dnia 8 czerwca 2016 r., wydanego przez Sąd Okręgowy w Krakowie (sygn. akt VII P 23/16) w zakresie orzeczenia przez Sąd co do przyznania pełnomocnikowi powoda od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie postępowania z urzędu w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej według norm przepisanych z uwagi na skomplikowany charakter sprawy i konieczny nakład pracy;

II. naruszenie prawa materialnego, to jest § 11 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 490 z późn. zm.) poprzez jego niezastosowanie w niniejszym stanie faktycznym i w konsekwencji nieprzyznanie pełnomocnikowi powoda od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie postępowania z urzędu w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej według norm przepisanych, mając na uwadze skomplikowany charakter sprawy i konieczny nakład pracy.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uwzględnienie wniosku o uzupełnienie postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 8 czerwca 2016 r. (sygn. akt VII P 23/16) w zakresie orzeczenia przez Sąd co do przyznania pełnomocnikowi powoda od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie postępowania z urzędu w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej według norm przepisanych z uwagi na skomplikowany charakter sprawy i konieczny nakład pracy, a ponadto wniósł o przyznanie na rzecz radcy prawnego wynagrodzenia z tytułu pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w zakresie postępowania zażaleniowego.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Zaskarżone postanowienie nie jest prawidłowe, co skutkuje jego uchyceniem i przekazaniem wniosku o uzupełnienie postanowienia o umorzeniu postępowania w zakresie kosztów postępowania do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Na wstępie należy zauważyć, że kwestionowane w niniejszym postępowaniu zażaleniowym rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zapadło w wyniku wniosku strony powodowej z dnia 22 czerwca 2016 r. (nadanego do Sądu w dniu 27 czerwca 2016 r.) o uzupełnienie postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 8 czerwca 2016 r. (sygn. akt VII P 23/16) w przedmiocie umorzenia postępowania poprzez orzeczenie o kosztach postępowania w postaci wynagrodzenia pełnomocnika z urzędu. Wniosek powoda zamierzał zatem do uzupełnienia postanowienia umarzającego postępowania o wyrzeczenie co do kosztów procesu. Sąd Okręgowy oddalił sformułowane w tymże wniosku żądanie przyznania pełnomocnikowi powoda wyznaczonemu z urzędu stosownego wynagrodzenia, nie

rozstrzygając kwestii wstępnej związanej z wnioskowanym przez powoda uzupełnieniem postanowienia z 8 czerwca 2016 r. We wniosku datowanym na 22 czerwca 2016 r. pełnomocnik powoda nie zgłaszał bowiem wniosku o przyznanie mu wynagrodzenia za udzieloną pomoc prawną, lecz w istocie domagał się uzupełnienia postanowienia umarzającego postępowanie w sprawie o orzeczenie w przedmiocie kosztów procesu. Uprawnienie do żądania uzupełnienia postanowienia wynika z art. 351 § 1 k.p.c., do którego w zakresie postanowień odsyła przepis art. 361 k.p.c. Według tej regulacji, strona może w ciągu dwóch tygodni od ogłoszenia wyroku (postanowienia), a gdy doręczenie wyroku (postanowienia) następuje z urzędu - od jego doręczenia, zgłosić wniosek o uzupełnienie wyroku (postanowienia), jeżeli sąd nie orzekł o całości żądania, o natychmiastowej wykonalności albo nie zamieścił w wyroku (postanowieniu) dodatkowego orzeczenia, które według przepisów ustawy powinien był zamieścić z urzędu. Rozstrzygnięcie dotyczące kosztów zastępstwa procesowego, w sytuacji zgłoszenia przez profesjonalnego pełnomocnika we właściwym czasie żądania o ich przyznanie, niewątpliwie stanowi orzeczenie, które powinno się znaleźć w wyroku (odpowiednio postanowieniu) kończącym postępowanie w danej instancji, a tym bardziej w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie jako całości. Warto w tym miejscu przytoczyć treść art. 108 § 1 k.p.c., zgodnie z którym Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Postanowienie o umorzeniu postępowania nie tylko jest orzeczeniem kończącym sprawę w instancji, lecz w rozpatrywanej sprawie prowadzi do zakończenia procedowania co do meritum. Nie wzbudza zatem jakichkolwiek wątpliwości okoliczność, iż orzeczenie w przedmiocie umorzenia postępowania powinno zawierać rozstrzygnięcie dotyczące kosztów procesu, a pominięcie tego wyrzeczenia podlega uzupełnieniu w trybie art. 351 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. W tym kontekście warto odnotować, że jeżeli sąd w wyroku (postanowieniu) nie zamieścił orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu, a strona domagająca się zwrotu kosztów procesu w przepisany terminie zgłosiła wniosek o uzupełnienie wyroku w tym zakresie, to istnienie podstaw do zastosowania wobec strony proces przegrywającej przepisu art. 102 (odstąpienia od obciążenia strony kosztami, bądź zasądzenia tylko części kosztów) nie stanowi jednocześnie przesłanki do oddalenia wniosku o uzupełnienie wyroku, albowiem treść orzeczenia o kosztach, a więc o tym, czy i której stronie oraz w jakiej wysokości należy się zwrot kosztów procesu, jest przedmiotem rozstrzygnięcia sądu w wyroku bądź postanowieniu wyrok ten uzupełniającym (por. postanowienie SN z dnia 26 września 1972 r., I CZ 113/72, Lex nr 7138). W judykaturze wyrażono także zapatrywanie, iż Sąd nie może oddalić wniosku o uzupełnienie orzeczenia co do kosztów z tej tylko przyczyny, że żądanie to uważa za nieuzasadnione (tak postanowienie SN z dnia 15 lutego 1967 r., II CZ 144/66, OSNC 1967, nr 7-8, poz. 144). W rozpatrywanym w niniejszym postępowaniu zażaleniowym przypadku miała miejsce sytuacja analogiczna do opisanej w ww. orzeczeniach. Sąd pierwszej instancji procedując w przedmiocie wniosku o uzupełnienie postanowienia dotyczącego umorzenia postępowania w sentencji zaskarżonego postanowienia orzekł o oddaleniu wniosku, tymczasem w uzasadnieniu tegoż rozstrzygnięcia poddał analizie zasadność wniosku o przyznanie pełnomocnikowi powoda kosztów zastępstwa procesowego, nie odnosząc się do kwestii zasadności wniosku o uzupełnienie orzeczenia. Tymczasem, rozpoznając wniosek o uzupełnienie postanowienia z dnia 8 czerwca 2016 r. (sygn. akt VII P 23/16) poprzez zamieszczenie w nim rozstrzygnięcia o kosztach postępowania Sąd Okręgowy w pierwszym rzędzie powinien rozważyć zasadność tego wniosku i nie może go oddalić z przywołaniem argumentów odnoszących się do bezzasadności żądania o zwrot kosztów procesu. Należy bowiem odróżnić uwzględnienie samego wniosku o uzupełnienie orzeczenia, podlegającego rygorom procesowym przewidzianym w art. 351 k.p.c. od zagadnienia związanego z zasadnością rozpoznawanego roszczenia o przyznanie wynagrodzenia pełnomocnikowi z urzędu, składającego się na koszty postępowania w niniejszej sprawie. Uzupełniając postanowienie o umorzeniu postępowania w zakresie kosztów procesu Sąd pierwszej instancji nie musi bowiem wydać pozytywnego dla strony i oczekiwanego przez powoda rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego. W razie zgłoszenia przez stronę żądania zwrotu kosztów Sąd powinien wydać pozytywne, bądź negatywne rozstrzygnięcie w tej materii, które to wyrzeczenie powinno się znaleźć w orzeczeniu kończącym postępowanie w danej instancji, zaś brak rozstrzygnięcia w tym przedmiocie daje stronie podstawę do wystąpienia z wnioskiem o uzupełnienie orzeczenia. Uzupełnienie orzeczenia może polegać zarówno na pozytywnym, jak i negatywnym rozstrzygnięciu o pominiętym żądaniu. Innymi słowy w postanowieniu uzupełniającym Sąd Okręgowy może przyznać stronie zwrot kosztów procesu, bądź też może jej żądanie w tej materii oddalić, a zatem nawet uznanie żądania dotyczącego przyznania kosztów postępowania za nieuzasadnione nie stanowi przesłanki pozwalającej na oddalenie wniosku o uzupełnienie orzeczenia tylko z tej przyczyny, bez rozważenia przesłanek z art. 351 k.p.c.

Mając na względzie naprowadzone powyżej okoliczności i rozważania Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał wniosek o uzupełnienie postanowienia w przedmiocie umorzenia postępowania Sądowi Okręgowemu w Krakowie celem jego ponownego rozpoznania. Zważywszy na zakres kognicji Sądu drugiej instancji w postępowaniu zażaleniowym, która w rozpatrywanym przypadku obejmuje jedynie ocenę prawidłowości zaskarżonego rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o uzupełnienie orzeczenia, na obecnym etapie postępowania Sąd ten nie może poddawać analizie argumentów zażalenia odnoszących się do sposobu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania oraz zasadności zgłoszonego w tej mierze przez pełnomocnika powoda żądania o przyznanie wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu. W niniejszym postępowaniu zażaleniowym kontroli instancyjnej i weryfikacji podlega orzeczenie dotyczące wniosku o uzupełnienie orzeczenia, a nie postanowienie w przedmiocie kosztów procesu. Wszystkie te argumenty zostaną rzecz jasna wzięte pod uwagę przez Sąd pierwszej instancji przy rozstrzyganiu kwestii przyznania kosztów zastępstwa procesowego, oczywiście po uprzednim rozpoznaniu wniosku o uzupełnienie postanowienia z dnia 8 czerwca 2016 r.

W tym stanie rzeczy, orzeczono, jak w sentencji, na zasadzie art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. O kosztach postępowania zażaleniowego Sąd Apelacyjny nie orzekał, gdyż postanowienie uchylające postanowienie Sądu pierwszej instancji oddalające wniosek o uzupełnienie orzeczenia w zakresie kosztów procesu nie jest postanowieniem kończącym sprawę w rozumieniu art. 108 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., a zatem rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego, o które wnosili skarżący, pozostawiono Sądowi pierwszej instancji.

Barbara Kosub Dariusz Płaczek Agata Pyjas-Luty